

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА**

15-2216/12
Београд
НМД

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

дел.бр. 29033 датум 8. 11. 2012.

На основу члана 24 става 2 Закона о Заштитнику грађана („Службени гласник РС“ број 79/05 и 54/07), у поступку покренутом по сопственој иницијативи, сматрајући да ће давањем мишљења допринети унапређењу заштите права особа са инвалидитетом Заштитник грађана даје:

МИШЉЕЊЕ

Заштитник грађана сматра да Министарство грађевинарства и урбанизма постојећи Правилник о техничким стандардима приступачности мора да усклади са Конвенцијом УН о правима особа са инвалидитетом¹, Законом о спречавању дискриминације особа са инвалидитетом², другим позитивно правним прописима и међународним стандардима приступачности како би на тај начин особама са инвалидитетом било омогућено несметано остваривање људских и грађанских права.

Р а з л о з и:

Заштитник грађана је по сопственој иницијативи, након информација добијених од чланова његовог Савета за права особа са инвалидитетом које су се односиле на то да Правилник о техничким стандардима приступачности садржи одређене недостатке, односно да није усаглашен ни са Конвенцијом о правима особа са инвалидитетом, нити је у потпуности усклађен са међународним стандардима приступачности, актом број 15-2216/12, деловодни број 19468, од 7. августа 2012. године, покренуо поступак контроле законитости и правилности рада Министарства грађевинарства и урбанизма. Приликом покретања поступка Заштитник грађана је имао у виду и то да су се удружења грађана која заступају и заговарају заштиту права особа са инвалидитетом (Удружење за ревизију приступачности, Центар живети усправно, Центар за развој инклузивног друштва и Национална организације особа са инвалидитеом), по доношењу Правилника, у марту 2012. године, обратила Министарству и указала надлежнима на његове недостатке.

Министарство грађевинарства и урбанизма доставило је Заштитнику грађана изјашњење број 011-00-6/2012-01, од 12. септембра 2012. године, којим је обавестило овај орган да од ступања на снагу Правилника о техничким стандардима приступачности, Министарство није имало појединачних пријава које су се односиле на незакониту примену овог подзаконског акта. Како изјашњење није пружило довољно информација за заузимање става Заштитника грађана о основаности навода чланова Савета за права особа са инвалидитетом, заменик Заштитника грађана, др Горан Башић је, 26. октобра 2012. године обавио контролну посету Министарству грађевинарства и урбанизма и том приликом са државним секретаром

¹ „Службени гласник Републике Србије - Међународни уговори“, бр. 42/2009

² „Службени гласник Републике Србије“, бр 33/2006.

Миодрагом Јоцићем и помоћником министра Александром Дамњановић разговарао о постојећим проблемима са којима се суочавају особе са инвалидитетом услед непоштовања стандарда приступачности приликом пројектовања и грађења објеката и јавних површина; начинима којима би се унапредио постојећи Правилник; као и потреби да инспекцијске службе на републичком и локалном нивоу доследније прате примену закона и подзаконских аката који уређују поступке пројектовања и градње објеката и јавних површина и предузимају мере из своје надлежности.

Заменик Заштитника грађана др Горан Башић је током разговора са представницима Министарства грађевинарства и урбанизма нагласио да је обилазећи јединице локалне самоуправе уочио да се особе са инвалидитетом суочавају са различитим проблемима који су директна последица непоштовања стандарда приступачности приликом пројектовања и грађења објеката због чега су грађани са инвалидитетом онемогућени да остварују своја права или их остварују отежано.

Заштитник грађана је мишљења да право на приступачно окружење није искључиво право особа са инвалидитетом и да би поштовање принципа универзалне приступачности било од значаја свим грађанима, али треба наласити да грађани са инвалидитетом највише трпе због непоштовања међународних стандарда приступачности и неусаглашености наших прописа са Конвенцијом о правима особа са инвалидитетом. Пројектовање и изградња објеката на начин којим се необезбеђује несметан приступ, кретање, боравак и рад особама са инвалидитетом, отежава или у потпуности онемогућава припаднике ове рањиве групе да остварују своја основна права. **Усаглашавање подзаконског акта са међународним конвенцијама којима се гарантују права особа са инвалидитетом и домаћим законодавством као и његова доследна примена предуслов су за потпуну друштвену интеграцију ове рањиве групе и побољшање квалитета њихових живота.**

Представници Министарства грађевинарства и урбанизма обавестили су Заштитника грађана да је у току поступак измене постојећег Правилника о техничким стандардима приступачности, и да су у поступак укључени представници удружења особа са инвалидитетом, Национална организација за особе са инвалидитетом као и то да се о утврђеним проблемима у овој области разговарало на састанку који је одржан у организацији Тима за осоцијално укључивање Владе РС и Националне организације ОСИ који је одржан почетком октобра 2012. године. Према речима представника Министарства, у плану је да, након ступања на снагу измењеног Правилника, током јануара и фебруара 2013. године буду реализоване обуке за надлежна одељења и службе у јединицама локалне самоуправе, којима би присуствовали запослени у општинским и градским одељењима надлежним за одобравање пројеката, издавање урбанистичких, грађевинских и употребних дозвола, инспекцијске службе као и представници струке (лиценцирани пројектанти, извођачи радова...). **Циљ је да се у решавање проблема приступачности укључе надлежни органи на нивоу републике и јединица локалне самоуправе, те да се са едукацијом и упознавањем са важећим прописима заустави градња неприступачних објеката, а стари већ изграђени објекти прилагоде усвојеним принципима и стандардима.** Такође, једна од планираних активности, према речима државног секретара господина Јоцића и помоћнице министра госпође Дамјановић, јесте јачање улоге инспекцијских служби у поступку примене позитивно правних прописа, спровођење поступака инспекцијских надзора и предузимање мера из њихових надлежности. **У вези с поступањима надлежних инспекцијских служби треба нагласити да је изузетно важно да се обезбеди ефикасан начин њиховог надзора над применом Правилника јер је реч о органима који имају овлашћења да непосредно утичу на његову фактичку примену.**

Узимајући у обзир чињеницу да је Министарство грађевинарства и урбанизма уважило мишљење удружења грађана и организација која заступају права особа с инвалидитетом и да је уочило недостатке Правилника о техничким стандардима приступачности који се односе на одређена техничка решења, неусклађеност и неусаглашеност са међународним стандардима, као и то да је у циљу отклањања уочених недостатака предузело одређене мере, односно да су у поступак измене Правилника укључени представници удружења особа са инвалидитетом, Национална организација особа са инвалидитетом и стучњаци одговарајућих струка, као и то да постоји јасан план на који начин ће се примена новог Правилника представити надлежним органима/службама и пратити његова примена, Заштитник грађана је, сагласно члану 24 став 2 Закона о Заштитнику грађана, Министарству упутио мишљење, сматрајући да ће на тај начин најцелисходније допринети унапређењу права особа са инвалидитетом и унапређењу њиховог положаја.

Овим Мишљењем Заштитник грађана подсећа надлежно Министарство да се приликом усклађивања Правилника о техничким стандардима приступачности са међународним стандардима у овој области мора водити рачуна о најбољем интересу грађана са инвалидитетом који због постојања архитектонско- грађевинских и других баријера немају приступ објектима отвореним за јавност и јавним просторима у смислу како је то дефинисано чланом 9 Конвенције УН о правима особа с инвалидитетом и члановима 13 до 16 Закона о спречавању дискриминације особа са инвалидитетом.

Поред тога, требало би водити рачуна о томе да пуна друштвена укљученост особа са инвалидитетом подразумева развијање свих, па и техничких, услова за остваривање принципа једнакости, недискриминације и равноправности. Усвајањем приступа да приступачност није ексклузивно право, већ да се односи на све грађане, допринело би не само отклањању техничких проблема у вези са применом стандарда приступачности него и унапређењу друштвеног приступа у вези са положајем особа са инвалидитетом. Заштитник грађана пратиће поступак и динамику решавања уочених проблема, коју је предложило Министарство грађевинарства и урбанизма, и у оним јединицама локалне самоуправе, где нађе основано, покретати поступке контроле законитости и правилности њиховог рада. Министарство грађевинарства и урбанизма обавештаваће Заштитника грађана о свакој фази реализације плана решавања проблема приступачности како би овај орган могао да прати поступак обезбеђивања остваривања права особа са инвалидитетом и евентуално предузима даље мере из своје надлежности.

ЗАМЕНИК ЗАШТИТНИКА ГРАЂАНА

др Горан Башић